

5. Přístavek

učebnice s. 88

C

Naučit žáky vyhledat a tvořit přístavek, rozlišit vztah přiřazování a přistavování, uvědomit si možnost vyjádření totožnosti v jazyce.

M

Uložíme skupinám za domácí úkol připravit si pět známých osobností z různých oborů. Ostatní pak hádají, kdo to je. Vyhrává skupina, která uhodne nejvíce osobností (tvoří podle návodu učitele věty s přístavkem, aniž by věděli, že se jedná o přístavek).

- 1 azalky, rododendrony, hlohy a magnólie – Pt – 4. p.; otec a ty – Po; odpovědná a namáhavá – Pks; zvolna a beze slova – Puz; na hřišti, v tělocvičně i v hale – Pum; Maminka a babička – Po; vyprané a usušené – Pks; ručníky a utěrky – Pt – 4. p.; čistili, opravovali a rovnali – PŘ; zdravá a osvěžena – D
- 2 kolega přijede – Po – PŘ: vztah prisuzování; náš kolega – Pks: vztah určování; přijede zítra – Puč: vztah určování; zítra, v úterý – přístavek: vztah přistavování

L

Druhy přívlastku si zopakujte podle tabulky na s. 84.

učebnice s. 89

- 3 V Paříži, **hlavním městě Francie**, se konala mezinárodní konference. Babičku, **jedno z nejznámějších děl Boženy Němcové**, ilustroval Adolf Kašpar. Lenka, **dcera našich známých**, odjela studovat do Austrálie. Mistr Jan Hus, **významný český kazatel, rektor Karlovy univerzity**, se zasloužil o rozvoj českého pravopisu. Ludvík Jagellonský, **český a uherský král**, zahynul v bitvě u Moháče. V Hluboké nad Vltavou, **významné památce novogotického stylu**, je umístěna stálá výstava obrazů Mikoláše Alše. T. G. Masaryk, **první československý prezident**, trávil svá poslední léta v Lánech. Rybník Rožmberk, **největší jihočeský rybník**, byl vypuštěn. Mirek, **žák naší třídy**, se umístil jako první v matematické olympiádě.
- 4 **Možné řešení:** Jaroslav Seifert, významný český básník, věnoval mnoho svých básní Praze. Karlštejn, hrad vybudovaný za vlády Karla IV., patří ke skvostům české gotické architektury. Rybáři vylovili sumce, naši největší českou rybu. Na Lysé hoře, nejvyšší hoře Západních Beskyd, vybudovali novou naučnou stezku. V brněnském divadle probíhala přehlídka hudebního díla Leoše Janáčka, významného českého hudebního skladatele. František Křižík, vynálezce obloukové lampy, se narodil v Plánici u Klatov. Za Rudolfa II., českého krále a římského císaře, se Praha stala sídelním císařským městem. Amazonka, světový veletoč v Jižní Americe, pramení v Peruánských Andách. Na Pradědu, nejvyšší hoře Hrubého Jeseníku, je nejvýše položená česká rozhledna.
- 5 Václav II., český a polský král, byl významný panovník z rodu Přemyslovců. Antonín Dvořák, český hudební skladatel, je autorem známé opery Rusalka. Emil Zátopek, český atlet a několikanásobný olympijský vítěz, se zasloužil o rozvoj českého sportu. Václav Havel, český prezident, se zúčastnil mezinárodní konference. František Hrubín, český básník, je autorem mnoha sbírek pro děti. Jiří Trnka, český malíř a ilustrátor, je zakladatel studia Bratři v triku. Bohuslav Martinů, významný představitel hudby 20. století, žil velkou část svého života ve Francii. Josef Václav Myslbek, člen generace Národního divadla, český sochař, je autorem sochy sv. Václava na Václavském náměstí. Josef Kajetán Tyl, český dramatik a novinář, zemřel v roce 1856 a je pohřben v Plzni. Vladimír Menšík, českého filmového herce, si diváci pamatují z mnoha nezapomenutelných rolí. Aleš Valenta, nadějný český sportovec, přijel na besedu se studenty. Petr Dvorský, operní pěvec, dnes bude zpívat v Národním divadle v Praze.
- 6 Cvičení zadáme za domácí úkol nebo ho můžeme zadat jako skupinovou práci. Je třeba postupovat citlivě a předem uvést, např. že přístavky mohou být pouze kladné. Je možno také vybrat jen příbuzné, nikoli spolužáky.

L

Mistr Jan Hus nahradil spřežky diakritickými znaménky, tedy zavedl používání tzv. nabodeníček (čárky a háčky). Bitva u Moháče proběhla v r. 1526. Proti Turkům zde bojoval i sám český a uherský král Ludvík II. Jagellonský, který zde zahynul.

Po jeho smrti nastupuje na český trůn dynastie Habsburků, která vládne v českých zemích až do r. 1918.

7. Vypravování

učebnice s. 131

C

Utvářet vztah k osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku ke sdílení zážitků, pro tvorbu ucelených textů, k tvořivé práci s textem (umělecké literatury, filmu, dramatu).

M

Beseda na téma: Jakou knihu jsi naposledy přečetl(a)? Vyprávějte stručně její obsah a zhodnoťte, proč se vám líbila. Pak zopakujeme znaky vypravování a možnosti vytvoření osnovy již žáci znají. Závěrem přejdeme k osnově v tabulce v učebnici.

1 Přečteme si text ukázky.

L

Vypravování – je nejdůležitější složkou lidské komunikace, neboť všechny zážitky, události atd., které chceme někomu sdělit, vypravujeme. Je to mluvený projev podávající děj.

Vypravování tvoří také základ veškeré literární, tj. umělecké tvorby.

Osnova: větná, heslovitá, citátová, obrázková

učebnice s. 132

a) Osnova: 1. Jízda na Astře. 2. Nový člen. 3. Rozzlobený David. 4. Moje první jízda. 5. Pozvánka do stáje.

b) Možné řešení: dala jsem, abych se vmluvila, pokusila jsem se, hnala se, zajela jsem, koukala se, jede, zastavila se, dokráčel, poručil, aby přijeli, seřadili se, oněměli jste, vidím, pronesl, půjčil, rozhlédl se, nepromluvil, odvolal, práskl, nakrčil, zaježdit si, divil se, stál jsem, sjela jsem, složila jsem se, zeptal se, zavrčela jsem atd.

c) obočí mu poskakovalo jako cvičená opice

d) hromotluk, rajtmistr, bafl, puták, černýho, čumákovat, lízt, průšvih, hovory, hotovému
Používá je, aby přiblížila čtenářům jazyk vystupujících postav – tak, jak děti běžně mluví.

e) Přímá řeč přispívá k živosti vypravování.

KOMUNIKACE A SLOH

- f) Zuzana pravidelně navštěvovala stáje a učila se jezdit na koni. Získala plno nových přátel.
- g) Goliáš mu říkali proto, že byl velké silné postavy (Zuzana ho nazvala hromotlukem).